

VIKTIMOLOŠKO DRUŠTVO SRBIJE

Victimology Society of Serbia

SAOPŠTENJE VIKTIMOLOŠKOG DRUŠTVA SRBIJE POVODOM 3. I 4. MAJA – DANA SEĆANJA NA ŽRTVE MASOVNIH UBISTAVA U SRBIJI

Povodom ovogodišnjeg obeležavanja **3. i 4. maja - Dana sećanja na žrtve masovnih ubistava u Srbiji**¹, Viktimološko društvo Srbije-VDS šalje poruku javnosti i državi da i posle tri godine od masovnih ubistava koja su se desila 3. i 4. maja 2023. godine, direktne i indirektne žrtve ovih tragičnih događaja osećaju posledice i da je neophodno uspostaviti jasan sistem za podršku i kontinuiranu pomoć žrtvama u Srbiji. **Sećanje na stradale i efikasan odgovor na potrebe njihovih porodica su ključni deo oporavka čitavog društva i važan faktor u sprečavanju sličnih tragedija u budućnosti.**

3. maja 2026. godine navršavaju se tri godine od masovnog ubistva u Oglednoj osnovnoj školi „Vladislav Ribnikar” u Beogradu u kojem je život izgubilo devetoro dece i njihov čuvar Dragan. Tom prilikom je šest osoba ranjeno. Sećamo se:

Bojane Asović (11), Ane Božović (11), Katarine Martinović (12), Mare Anđelković (13), Eme Kobiljski (13), Sofije Negić (13), Andrije Čikić (14), Adriane Dukić (14), Angeline Aćimović (14) i Dragana Vlahovića (53).

4. maja 2026. godine navršavaju se tri godine od masovnog ubistva u Malom Orašju i Duboni, u kojem je život izgubilo devet osoba, dok je njih 12 teško povređeno. Sećamo se:

Nikole Milića (14), Aleksandra Milovanovića (17), Marka Mitrovića (17), Kristine (18) i Milana Panića (22), Lazara Milovanovića (19), Nemanje Stevanović (21), Dalibora Todorovića (24) i Petra Mitrovića (25).

Sećamo se žrtava i drugih masovnih ubistava koja su se desila u Srbiji.²

Tokom 2025. godine, Viktimološko društvo Srbije (VDS) je u saradnji sa UNDP sprovedlo istraživanje koje je imalo za cilj mapiranje potreba neposrednih i posrednih žrtava, kao i onih koji su prva linija reagovanja nakon masovnih viktimizacija i incidenata zloupotrebom vatrenog oružja u Srbiji i postojećih resursa za reagovanje u kriznim situacijama i podršku žrtvama. Ovo kvalitativno istraživanje je sprovedeno na uzorku od 36 ispitanika – **uključujući porodice stradalih, preživle, medicinske radnike, predstavnike institucija, lokalne zajednice, obrazovnog sistema i medija.**

Rezultati istraživanja ukazuju na neophodnost uspostavljanja efikasnijeg državnog sistema reagovanja u situacijama masovnih stradanja. Naime, žrtve i njihove potrebe nisu uvek prepoznate i/ili priznate, a često i ne dobijaju potrebnu pomoć, podršku i zaštitu.

Direktne i indirektne žrtve neposredno posle masovnih ubistava, pored emotivne podrške i medicinske nege, imaju izraženu potrebu za:

- **Pravovremenim informacijama o:** zdravstvenom stanju povređenih; događaju, žrtvama i učiniocu (ali proverene i zvanične informacije); dostupnim službama psihosocijalne pomoći; toku sudskog postupka i ulozi žrtava, odnosno oštećenih i svedoka u njemu kao i pravima koja im pripadaju i slično;
- **Zaštitom od sekundarne viktimizacije,** posebno tokom istrage i sudskih procesa, od strane medija, ali i javnosti.

¹ **Vlada Republike Srbije** je 19. septembra 2024. godine donela odluku kojom se **3. i 4. maj ustanovljavaju kao Dani sećanja na žrtve masovnih ubistava u Srbiji** i obeležavaju se svake godine. Inicijativu za uspostavljanje Dana sećanja na žrtve masovnih ubistava u Srbiji pokrenulo je VDS 22. februara 2024. godine povodom obeležavanja Evropskog dana žrtava.

² U Leskovcu 2002. godine ubijeno je 7 osoba, u Jabukovcu (kod Negotina) 2007. ubijeno je 9 osoba, u Velikoj Ivanči 2013. ubijeno je 13 osoba, u Martonošu (kod Kanjiže) i Oromu 2015. ubijeno je 6 osoba, u Žitištu (kod Zrenjanina) 2016. ubijeno je 5 osoba, u Jabukovcu (kod Negotina) 2019. ubijene su 4 osobe, i u Rasni (kod Sjenice) 2021. ubijene su 3 osobe.

- **Praktičnom i materijalnom pomoći, koja podrazumeva:** pomoć u svakodnevnom funkcionisanju, transportu, nabavci lekova i pokrivanju troškova lečenja u trenucima smanjene radne sposobnosti.

Kontinuirana pomoć i podrška su ključ oporavka! Ispitanici, posebno direktne i indirektne žrtve, su istakli da potrebe ne prestaju nakon prvog talasa krize. Naglašena je važnost kontinuirane psihološke pomoći, kao i veća fleksibilnost zdravstvenog sistema koja podrazumeva lakše zakazivanje pregleda i dostupnost lečenja kako u zemlji, tako i u inostranstvu, tokom dužeg vremenskog perioda. **Potrebe žrtava se menjaju sa protokom vremena, pa je važno da se one prate i da se podrška i pomoć prilagođavanju promenama.**

Skrećemo pažnju na značaj razvijanja sistema podrške onima koji pomažu žrtvama! Istraživanje je obuhvatilo i tzv. „prvu liniju reagovanja“ (Hitna pomoć, prosvetni radnici, pružaoci psihosocijalne i psihološke pomoći i podrške). Oni su posebno ukazali na potrebu za:

- Jačanjem sopstvenih kapaciteta za rad u kriznim situacijama.
- Obezbeđivanjem sigurnih prostora za pružanje medicinskih i psihosocijalnih usluga.

Na širem društvenom nivou, učesnici istraživanja apeluju na državu i institucije da uspostave jasne protokole koji će omogućiti brzo mapiranje potreba svake pojedinačne žrtve i efikasan odgovor sistema na njih.

Viktimološko društvo Srbije-VDS i služba za žrtve **VDS info i podrška žrtvama** ohrabruju sve građane/ke Srbije da se obrate Službi ukoliko su se suočili/e sa nekim traumatičnim i povređujućim ponašanjem. Takođe ohrabrujemo građane/ke Srbije da se obrate ukoliko imaju neku dilemu/saznanja vezano za prepoznavanje i prevenciju traumatičnih događaja koji mogu da pogode pojedince ili imaju masovni karakter. Služba je namenjena svim žrtvama kriminaliteta i kršenja ljudskih prava i pokušava da odgovori na najčešće potrebe osoba koje joj se obraćaju. Služba je do sada imala više od 20000 obraćanja za pomoć neposrednih i posrednih žrtava (žena i muškaraca) različitih oblika kriminaliteta: nasilja u porodici, seksualnog nasilja, mobinga, ubistava, proganjanja, imovinskih krivičnih dela, pretnji, kršenja ljudskih prava i drugih oblika stradanja. **Kontakt telefon Službe VDS info i podrška žrtvama: 065-5486421.**